

פתרון בחינה

1. הרכב העזבון – כל רכושו של דן נכלל בעזבונו מלבד שלושה פריטי רכוש לגביהם יש לבצע בדיקה נוספת:
 - א. הבית במושב – במידה ודן חי בבית כבר רשות בלבד, אין הוא נכלל בעזבונו והעברתו תקבע בהתאם לתקנון האגודה השיתופית (פס"ד חיים).
 - ב. המניות – יכללו בעזבון אלא אם יתקיימו תנאי פס"ד ברדיגו.
 - ג. זכות השכירות המוגנת – לא תכלל בעזבון אלא תעבור בהתאם לתנאי חוק הגנת הדייר.
2. נפקות הסכם הממון – על פניו, ההסכם אינו בגדר צוואה. בנסיבות אלה, ישנן שתי גישות אפשריות לגבי משמעותו. לפי הראשונה, אין בכוח ההסכם להשפיע על זכויות הצדדים מכוח דיני הירושה, אלא מכוח דיני הנישואין בלבד. לפי השנייה, ההסכם מגדיר את זכויות הצדדים הן מכוח דיני הנישואין והן מכוח דיני הירושה וזאת כיוון שחוק יחסי ממון גובר על חוק הירושה בהיותו הסדר ספציפי ומאוחר.
3. השפעה בלתי הוגנת (סעיף 30) – לאור איומיה של דינה, יש לבחון האם גיל היה נתון תחת השפעה בלתי הוגנת/אונס/איום כאשר ערך את צוואתו לטובתה. לגביי השפעה בלתי הוגנת, סביר כי יהיה קשה מאוד להוכיח לאור העובדה שמבחני העזר להוכחת קיום תלות מקיפה ויסודית אינם מתקיימים ברובם.
4. טעות, תחבולה או תרמית (סעיף 30) – לאור היותה של דינה נוכלת, יש לבחון האם ניתן לבטל את הצוואה מחמת טעות, תחבולה או תרמית.
5. תנאי דוחה (סעיף 43) – יש לבדוק האם התנאי לפיו דינה תתגרש מן הנינו תנאי בלתי מוסרי או תנאי הנוגד את תקנת הציבור (פס"ד אנגלמן). לאור הדרישות אותן הציבה דינה לגיל ולאור היותה פרודה ומצויה בהליכי גירושין כאשר נפגשו, ספק אם התנאי יפסל.
6. תנאי בטל (סעיף 38(א)) – היה ויקבע שהתנאי בדבר גירושיה של דינה אינו מוסרי, התנאי בטל אך ההורשה בעינה עומדת.

7. תנאי מגביל (סעיף 27) – הדרישה לפיה כל שינוי בצוואתו של גיל יובא לידיעתה של דינה כתנאי לתוקפו בטלה בהיותה מנוגדת לסעיף 27 לפיו הוראת צוואה השוללת או מגבילה את חופש המצווה לשנותה או לבטלה – בטלה.
8. מעמדם של הצדדים – יש לבדוק האם דינה זכאית לרשת את דן כאשתו לאור פסה"ד לגירושין שניתן בעניינם של הצדדים. נראה שהתשובה היא חיובית חרף פס"ד סבג, כיוון שלא זו בלבד שפס"ד זה אינו בגדר הלכה, אלא שהוא עוסק רק במקרה של חיוב חלוט בגט, אשר לא היה במקרה זה.
9. קופת הגמל – בעניין זה, אין רלבנטיות מלכתחילה לסעיף 147 כיוון שהסכם הגירושין אינו צופה פניי מוות אלא הינו חיוב חוזי רגיל שנעשה בחייו של דן, אשר אחד הצדדים לו נפטר במקרה לפני שהספיק לקיימו. סעיף 147 רלבנטי רק במונח זה שהכספים אינם בגדר העזבון ולכן החיוב אינו עובר לכתפי העזבון.
10. מכתבו של גיל כצוואה בכתב יד – במכתב מתקיים הרכיב הסטטי של כתב יד, כאשר הרכיבים של תאריך וחתימה ניתנים להשלמה עפ"י סעיף 25. אולם, לאור העובדה שהמכתב מנוסח בדרך של בקשה, נשאלת השאלה האם לגיל הייתה גמירות דעת.
11. מסמך ביטול צוואה – לאור פס"ד אהרון, יש לבדוק האם ניתן להקל בדרישות בהן צריך מכתבו של גיל לעמוד בהיותו מסמך ביטול ולא עריכת צוואה.
12. צוואת שכיב מרע – על פניו, אמירתו של ליאור באמבולנס היא צוואת שכיב מרע כיוון שהיו שני עדים וכיוון שאין ספק שאדם שקפץ מקומה חמישית עומד, הן אובייקטיבית והן סובייקטיבית, בפני המוות.
13. כשרות לרשת (סעיף 3) – במידה והעובר הוא בנו של גיל, הוא כשר לרשת עפ"י דין לאור הוראת סעיף 3 הקובעת שכל מי שנולד עד 300 יום לאחר פטירת המוריש כשר לרשתו.
14. מעמדה של דינה – לכאורה, מתקיימים בגיל ודינה תנאי סעיף 55 לצורך הכרה בהם כידועים בציבור.
15. שאלה שנייה – לגביי ס"ק (1), ההבדל בין החוק בנוסחו כיום לבין הנוסח המוצע הינו שהנוסח המוצע שולל את זכות הירושה מבני זוג נשואים שנפרדו אך טרם התגרשו. במסגרת המצב החוקי הקיים כיום, בני זוג נשואים זכאים לרשת

זה את זה כל עוד לא התגרשו, בין אם הם חיים יחד ובין אם לאו. רק במקרים נדירים וקיצוניים (חיוב חלוט בגט), יתכן ותישלל מבני זוג נשואים זכות הירושה, אולם גם זאת לא בגדר הלכה מחייבת (השופט אילן בפס"ד טבג). לגביי ס"ק (2), ההבדל המרכזי בין החוק בנוסחו כיום לבין הנוסח המוצע הינו שבנוסח המוצע נכללים גם בני זוג ידועים בציבור וזוגות חד מיניים במסגרת ההגדרה הכללית של "בן זוג". על פי נוסח החוק הקיים כיום, ההגדרה הכללית של בני זוג מוציאה מתחולתה במפורש בני זוג חד מיניים ("איש ואישה") ואילו ידועים בציבור אינם יורשים אוטומטית אלא מכוח חזקה הקבועה בסעיף נפרד (סעיף 55). אולם בפועל, חרף לשון הנוסח הקיים, השוו בתי המשפט את מעמדם של זוגות חד מיניים ושל ידועים בציבור למעמדם של זוגות נשואים. לכן, אין בנוסח המוצע כדי להביא לשינוי מהותי של המצב החוקי.